

Vägen ut

Nummer 1

Säkerhetsfängelse “omänskligt förvar”

Hepatit C
-en tyst epedemi

Lejongårdar

Vi erbjuder bl a:

kvalificerad familjevård för 18 år och uppåt. Killar, tjejer och par är välkomna

individuell behandling med egen behandlingsassistent under hela behandlingsprocessen

ett brett utbud av familjehem

ett stort utbud av arbetspraktik och fritidssysslor

neuropsykologiska utredningar inom olika problemområden som ADHD, DAMP och dyslexi av vår egen psykolog

ett fungerande kvalitetsledningssystem.

Lejongårdar har Sydsvenska Hälsogruppen som huvudman. Lejongårdar har funnits sedan 1992. Företaget är styrt av dom anställda. Basenheten Lejonet är ett HVB-hem med 9 platser i Skogaby, 1 mil utanför Laholm. Vår gård ligger ganska avskilt med vacker natur och bad- och fiskesjöar som närmaste grannar.

På vår basenhet vistas man några månader. Från basenheten går man sedan vidare ut i våra värdfamiljer, som finns i Skåne, Halland & Småland, eller till något annat behandlingsalternativ som alla parter är överens om. Våra värdfamiljer får kontinuerlig handledning och utbildning av Lejongårdar och vid placering av klient så besöks familjen en gång per vecka. Vår behandlingstid är individuell, men minst ett år.

Vi har ramavtal med Kriminalvården och ett flertal kommuner. §34-placeringar och kontraktsvård tillhör vår vardag. Vi har färdiga behandlingsplaner för kontraktsvård. Sol §6 samt LVM-placeringar är vi också väl förtrodda med.

På Lejongårdar kräver vi drogfrihet av alla inblandade parter. Vi kontrollerar drogfriheten med utandningsprov samt urinprov på egen utrustning. Dessa kontroller sker under hela placeringen, efter ledighet, vid misstanke eller helt spontant.

Nya ägare

Den 1 november 2004 bytte Lejongårdar ägare. Sydsvenska Hälsogruppen har övertagit verksamheten av Olle Lejon. Läs mer på www.shg.se

Lejongårdar Skogaby 312 93 Laholm
0430-602 00 info@lejongardar.se

Utges av
RIKSKRIS
Tjärhovsgatan 9
116 21 Stockholm
Telefon: 08-643 30 16

Chefredaktör
Michael Thyberg

Biträdande redaktör
Marcus Beun

Ansvärlig utgivare
Peter Söderlund

Layout/grafik
Michael Thyberg

Illustrationer
Billy Höjjer

Övriga skribenter
Anneli Wiklund
Fathi Salih
Jonas Hartelius
Kent Käcke
Richard Englund
Tomas Eriksson

Adress
Vägen ut-Redaktionen
Tjärhovsgatan 9
116 21 Stockholm
Telefon: 0736-88 19 17
E-post: vagenut@kris.a.se

Hemsidan
www.kris.a.se

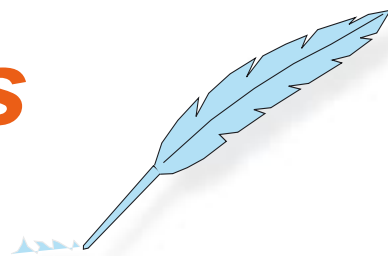
Prenumeration/Annons
Kontakta redaktionen

Upplaga/år
18 000 ex vid 4 utgåvor

Tryckeri
Linderoths tryckeri AB
Vingåker

För icke beställt insänt material
ansvaras ej

Redaktörens rader...

Hej och god fortsättning på det nya året. Ett år som börjat oerhört tragiskt för många människor runt om i världen. Jag tänker förstås på konsekvenserna av Tsunamin i sydostasien. Omfattningen av katastrofen är svår att förstå. De matriella skadorna är stora men ändå väldigt små jämfört med det mänskliga lidande som drabbat så många familjer.

I stunder med världslig sorg av denna kaliber, uppstår människor emellan en ny gemenskap och solidaritet. Vi känner helt plötslig mer för varandra och inser vår skörhet inför livet. Vår ödmjukhet blir större. Vi människor blir starkare av sorg, katastrofer och lidande. Som ordspråket säger:

“Det finns inget ont som inte har något gott med sig”. Vi kommer varandra närmare.

Detta fenomen går igen i verksamheten KRIS bedriver. Vi har sett mycket lidande och hur svårt det är för vår målgrupp att hitta en plats i samhället. Detta gör att vårt arbete känns ännu viktigare nu.

Vägen ut står inför en del förändringar nu. Jag kommer att under året ägna mig åt lite andra saker. Marcus Beun som är nytillsatt redaktör kommer att bli den som tar över produktionen mer och mer.

Personligen tror jag att tidningen kommer att utvecklas i rätt riktning genom att fler engagerar sig i produktionen. Redaktionen ser fram mot ett nytt år av intressanta händelser att skriva om och vi hoppas att ni medlemmar och läsare ska bli nöjda med Vägen ut under 2005.

Michael Thyberg/Chefredaktör

Redaktionen

Redaktör

Marcus Beun
marcus.beun@kris.a.se
08-643 30 19

Reportage

Caroline Torvinen
caroline.torvinen@kris.a.se
08-643 30 19

Bakom murarna

Johanna Bodin
johanna.bodin@kris.a.se
0706-66 04 49

Reportage

Evelina Crabb
evekr735@student.liu.se
0703-09 37 50

Illustration

Billy Höjjer
billy.hojjer@kris.a.se
0736-88 31 70

Innehåll:

Omslag: Beateberg KVA
foto: Marcus Beun

<i>Annons</i>	<i>sid 2</i>
<i>Redaktörens rader</i>	<i>sid 3</i>
<i>Innehåll</i>	<i>sid 4</i>
<i>Om Hepatit C</i>	<i>sid 5</i>
<i>Tele2 annons</i>	<i>sid 8</i>
<i>RIKSKRIS info</i>	<i>sid 9</i>
<i>Svårt att knarka...</i>	<i>sid 14</i>
<i>Säkerhetsfängelse</i>	<i>sid 15</i>
<i>KRIS bilverkstad</i>	<i>sid 16</i>
<i>Peter Althin</i>	<i>sid 17</i>
<i>På kåken förr</i>	<i>sid 18</i>
Medlemsinformation	sid 19
<i>Röster bakom murarna</i>	<i>sid 20</i>
<i>Dagbok</i>	<i>sid 21</i>
<i>Bryggans kalender</i>	<i>sid 23</i>
<i>NBV-sidor</i>	<i>sid 24</i>
<i>Insändare</i>	<i>sid 26</i>
<i>Harlemgång</i>	<i>sid 27</i>
KRISJURISTERNA	sid 28
<i>Uri Galler</i>	<i>sid 29</i>
Annonser	sid 30-32

KRIS-Stockholm personalrekrytering

SÖKER DIG SOM ÄR ARBETSLÖS
OCH VILL REGISTRERA DITT
INTRESSE FÖR ARBETE

Kontakta oss för info
KRIS Stockholm
Tfn: 08-615 19 20
Eller
Peter Ofner
Tfn: 0736-88 84 44
Anneli Wiklund

Marcus Beun...

Hälsas välkommen i redaktion och är den som kommer att på sikt ta över jobbet som redaktör på Vägen Ut. Marcus kommer att under året succesivt bli den som leder det redaktionella arbetet.

Redaktionen kommer även att bli större med fler som skriver och gör olika delar som ingår i en tidningsproduktion, allt för att göra Vägen ut till en bättre och för de intagna, ett media för långsiktig påverkan om att stödja intagna och de som friges.

E-post: marcus.beun@kris.a.se

SUBUTEX SNABBTEST

Ingrid Fridolf Metadonkliniken, Lunds Universitetssjukhus har gjort en väl dokumenterad avprovning av testerna. Resultatet är enastående!
Testerna har blivit mycket väl mottagna utav flera kriminalvårdsanstalter som redan har gjort upprepade köp! Referenser finns!
Testet är ett singel Ferletest som kommer att kosta 28 skr styck.

Ring, faxa eller maila in din beställning!

Telefon: 08 776 1120 Fax: 08 776 1110 E-mail: ferle@ferle.dk

Det du inte visste om Hepatit C

Mer än 60 000 människor i Sverige lider av den tysta epidemin

Omarbetning: Michael Thyberg
Källa: Riksföreningen Hepatit C samt Roche AB
Medicinsk granskning: Ingrid Andrén, infektionssköterska Karolinska Universitetssjukhuset, Solna

Den tysta epidemin

Hepatit C är ett virus som smittar via blod och som kan orsaka skrumplever och levercancer. Det kan ta upp emot tjugo till trettio år innan man upptäcker att man är sjuk efter smittotillfället. Man brukar kalla hepatit C för ”Den Tysta Epidemin” av just den orsaken. Ordet hepatit betyder just ”inflammation i levern”. Alkohol kan påskynda utvecklingen till skrumplever dramatiskt.

Många har – få känner till

Sjukdomen är en av vår tids vanligaste kroniska infektionssjukdomar – man räknar med att det finns 190 miljoner människor runt om i världen som bär på viruset. I Sverige är det ungefär 60 000 människor som drabbats av viruset. Trots detta är det en relativt okänd sjukdom.

Nyupptäckt gammalt virus

Man har länge känt till att det finns olika former av hepatitviruset, men just hepatit C upptäcktes inte förrän 1989. Man tog snabbt fram en metod för att lokalisera viruset i blodet. När man runt om i världen kontrollerade det blod som lämnats för transfusioner, visade det sig snart att viruset hepatit C fanns i en mycket större omfattning än man kunnat ana. Därför testar man sedan 1991 allt blod som doneras i Sverige.

Olika typer

Man känner idag till fem olika typer av hepatitvirus. Men även om de har namnet hepatit gemensamt, är de väldigt olika varandra. De olika typer som finns identifierade idag är; A, B, C, D och E. Forskarna har även funnit ett sjätte virus - kallad G, men

man är inte säker på om det orsakar hepatit. Alla dessa virus har sina unika egenskaper och förekommer på ställen runt om i världen. Hepatit C är det enda virus som går att bota när sjukdomen väl blivit kronisk.

Genotyper

Olika typer av virus

- **Hepatit A**
Utsöndras via avföring och sprids främst genom infekterat vatten eller smittad mat. Viruset finns över hela världen men är vanligast i länder med dålig standard på vatten och avlopp. Alla smittade blir helt friska. Vaccin finns. Man kan få kortvarigt skydd med gammaglobulin.
- **Hepatit B**
Sprids via blod, sexuell kontakt. De flesta som smittas blir helt friska, men ett fåtal utvecklar en kronisk leversjukdom som kan behandlas. Vaccin finns.
- **Hepatit C**
Smittar via blod. Leder oftast till en kronisk leversjukdom i form av skrumplever. Inget vaccin finns – däremot kan sjukdomen behandlas och ofta botas.
- **Hepatit D**
Smittar via blod. Förekommer i kombination med hepatit B. Leder till en kronisk infektion.
- **Hepatit E**
Utsöndras via avföring och sprids främst genom infekterat vatten eller smittad mat. Inget vaccin finns.

Ibland talas det om genotyper i samband med hepatit C. En genotyp är som en liten virusfamilj som ingår i den stora familjen hepatit C. Det finns minst sex olika genotyper – de vanligaste är genotyp 1, 2 och 3. Genotyp 1 är svårast att behandla, 2 och 3 är lite lättare.

Hur smittar hepatit C

Via blod. Innan man började testa donerat blod 1991, var blodtransfusioner en vanlig smittväg. Idag är emellertid den vanligaste orsaken att en smittad missbrukare delar injektionsspruta med en annan person. Ytterligare en orsak är att man använder nålar som inte är steriliserade vid tatuering och piercing. I många fall är smittovägen okänd.

Myter

Även om kunskapen om hepatit C idag är begränsad – eller kanske just därför – finns det en hel del myter om sjukdomen.

Hepatit C smittar inte:

- när någon nyser eller hostar
- av kramar
- av att ta i hand
- via mat eller vatten
- av att man delar bestick eller glas

Är Hepatit C gulsot?

Det många menar när de talar om gulsot är den typ man kan få när man reser utomlands. Den kallas epidemisk gulsot och orsakas av hepatit A. Man kan även få gulsot av alla hepatitvirus. Det beror på att levern inte klarar av att bryta ned ett färgämne i de röda blodkropparna. Färgämnet går ut i blodet igen och ger en gul färgnyans i ögonen och huden.

En del nyfödda barn – speciellt förtidigt födda – kan också drabbas av gulsot. Det beror på att levern inte är riktigt färdigutvecklad och har ingenting med hepatit att göra.

Vilka symtom får man av Hepatit C?

De flesta som drabbats av sjukdomen märker ingenting förrän efter tjuogo till trettio år senare. Då kan det naturligtvis var svårt att komma ihåg hur man blev infekterad. Ännu svårare kan det vara att förstå att det är hepatit C det är frågan om.

Det vanligaste symtomet är att man blir trött. Ett annat symtom kan vara en obehaglig tryckande känsla på höger sida av kroppen, under revbenen. Andra typiska symtom är feber, frossa och illamående. Man kan också få ont i leder och muskler.

Smittad eller inte?

Det enda sättet att säkert få reda på om man har hepatit C eller inte, är att låta blodtesta sig. Det är ett enkelt blodprov som kan göras på vilken vårdcentral som helst. Är provet positivt görs ibland en så kallad leverbiopsi. Det är ett litet vävnadsprov från levern som mer exakt visar hur levern mår.

HIV och hepatit C samtidigt?

Man kan vara smittad av båda virusen samtidigt. Man vet att HIV kan påskynda förloppet av hepatit C. Därför är det bra att försöka bli kvitt sin hepatit C så fort som möjligt.

Levern – alltid aktivt organ

Levern är ett av våra viktigaste organ. Den filtrerar bort de gifter vi får i oss, den förvandlar det vi äter till nyttiga ämnen, och den hjälper till att bryta ned fett – bara för att nämna några funktioner. Vi skulle inte kunna leva utan vår lever. Det är just därför en hepatit C infektion kan bli farlig.

Produktionen i din lever just nu:

- Bildar de ämnen som behövs för att blodet kan levra sig om du börjar blöda
- Producerar galla så att kroppen kan bryta ned mat och fett

- Absorberar de näringsämnen du behöver för att hålla dig frisk och kry
- Ser till att dina muskler får de proteiner de behöver för att växa
- Tar bort gifter och andra farliga ämnen från det du äter, andas in eller tar upp genom huden
- Tillverkar ämnen som gör att du inte blir smittad av varje bakterie eller virus du kommer i kontakt med
- Lagrar energi, ungefär som ett batteri, för de tillfällen du behöver extra kraft.

Sjukdomens förlopp

Efter att ha varit smittad i tjuogo till trettio år har viruset sakta med effektiv gjort så att levern inte längre gör sitt jobb tillfredställande.

Infektion:

Ett hepatit C virus kommer in i kroppen, tar sig in i en frisk levercell och börjar föröka sig. Kroppen immunförsvar försöker slå ut viruset men har som regel svårt att vinna kampen. Infektionen blir därför ofta kronisk.

Inflammation:

Inflammationen börjar. Sår uppstår på leverns struktur.

Fibros (tid: flera år)

När levern försöker läka såren från inflammationen bildas små ärr som kallas fibros. Ju längre sjukdomen lider, desto fler ärr bildas. När ärren får kontakt med varandra blir det svårare för levern att göra sitt jobb.

Cirros (tid: över 20 år)

När ärrvävnaden blivit ännu mer omfattande har levern drabbats av cirros – alltså det vi i dagligt tal kallar skrumplever. Levern krymper och blir stel, det är svårt för blodet att passera genom den. Det kan ta upp till tjuogo, trettio år innan cirros utvecklas.

Det finns en chans att bli frisk

Hepatit C är den enda kroniska virussjukdom som går att bota. Hur väl behandlingen lyckas beror på vilken genotyp man har och hur mottaglig man är för behandling. Genotyp 2 och 3 är lättare att behandla än genotyp 1.

Det finns flera olika behandlingsformer. Den vanligaste är en kombination av två ämnen – det ena ämnet kallas **Interferon®** och det andra ämnet **Ribavirin®**. Interferon liknar ett protein – alltså ett äggviteämne – som kroppen tillverkar för att stärka immunförsvaret och hämma virus. Genom att kroppen får mer av det här ämnet ökar chansen för att viruset ska förgöras. Utvecklingen har gått framåt och idag rekommenderar man så kallade pegylerade interferoner när man behandlar hepatit C. Skillnaden mellan dem och vanligt interferon är att det räcker att ta medicinen en gång i veckan i stället för tre gånger per vecka. Ribavirinet förstärker effekten av det pegylerade interferonet.

Naturläkemedel

Kunskapen om hur örter och naturläkemedel kan användas mot hepatit C är idag begränsad. Vad man säkert vet är att det finns både örter och naturläkemedel som kan vara skadliga för levern. Så om du ska behandlas mot hepatit C, och använder örter eller naturläkemedel, bör du informera din läkare om detta.

Tar livet slut nu?

Det kan vara ett hårt slag att få reda

på att man drabbats av hepatit C. Den första tanken för många är att ”nu är livet slut”. Men det behöver inte bli riktigt så dramatiskt. Det finns bra behandlingar mot sjukdomen, och det finns människor som gärna hjälper till och stöttar.

Lyder under smittskyddslagen

Har du drabbats av hepatit C lyder du under lagen om smittskydd. Vilket i praktiken innebär att du måste informera sjukhuspersonal, tandläkare. Du får inte heller donera varken blod eller organ, eller överlämna använda injektionssprutor till annan person. Informera din partner.

Undvika alkohol

Att använda alkohol under behandlingstiden är inte att rekommendera. Alkohol är skadligt och ökar påfrestningen på levern vid intag.

Att ha sex

Man kan skaffa sig nya partners, var uppriktig med din sjukdom och använd alltid kondom. Överföring av hepatit C genom sex förekommer men är sällsynt.

Riksföreningen Hepatit C

Det finns en ideell förening sedan 1998 som hjälper till med att stötta och informera om sjukdomen. Man har föreläsningar och även en telefonjour för dem som behöver stöd. Man kan även tillhandahålla stödpersoner.

Här kan du söka stöd:

Riksföreningen Hepatit C
RHC, c/o Noaks Ark
Eriksbergsgatan 46
114 30 Stockholm
Tfn: 08-24 88 80

Hemsida: www.hepatitc.nu

E-post: info@hepatitc.nu

Se även:

www.alltomhepatitc.nu

– Så här ser en frisk lever ut

Så här ser en frisk lever ut. Ingen ärrvävnad syns på leverns struktur.

– Så här ser en skadad lever ut (fibros)

Här syns tydligt hur ärrvävnaden börjar växa samman och skrumplever börjar här bli ett faktum. Denna process tar uppmot 20-30 år att fullbordas.

Betala inte mer än nödvändigt!

Ring billigare med mobilen genom KRIS och Tele2!

Genom ett samarbetsavtal mellan KRIS och Tele2 erbjuds alla medlemmar mobilabonnemang och mobiltelefoner till mycket förmånliga priser.

- Ingen öppningsavgift på samtalen.
- Mycket förmånligt pris till alla Comviq- och Tele2-kunder.
- Betalningsanmärkningar belövar inte vara ett hinder för att på öppna abonnemang¹

PRISER	Låg- & Medelanvändare	Höganvändare
Inmånadsavgift	369 kr	359 kr
Månadsavgift	86 kr	199 kr
Öppningsavgift	0 kr per samtal	0 kr per samtal
Samtal till det fasta nätet		
Vardagar 07-18	1,74 kr / min	1,13 kr / min
Kvällar & helger	1,13 kr / min	1,13 kr / min
Samtal till KRIS-kontor²		
Vardagar 07-18	0,86 kr / min	0,56 kr / min
Kvällar & helger	0,56 kr / min	0,56 kr / min
Samtal till samtliga Tele2 mobil- & Comviq-abbonenter³		
Vardagar 07-18	0,86 kr / min	0,56 kr / min
Kvällar & helger	0,56 kr / min	0,56 kr / min
Samtal till övriga mobiloperatörer		
Vardagar 07-18	2,73 kr / min	2,73 kr / min
Kvällar & helger	2,73 kr / min	2,73 kr / min
SMS	1,25 kr / st	1,25 kr / st
MMS	3,44 kr / st	3,44 kr / st
Tjänster som ingår		
Telefonsvareare, Samtal väntar, Färdiga mailen samt, Nummerpresentation, Hemligt nummer vid enstaka samtal, Gruppssamtal, Vidarekoppling, Utgående T2 Data och Fax, T2 E-post, SMS, MMS, WAP, GPRS.		
Nyheter!		
<ul style="list-style-type: none"> • SÅ 233 och välj alternativ 1 så får du aktuellt setso. • Nu kan man byta ut sitt SIM-kort till 3G-kort⁴. 		
Selfnavigator – en kostnadsfri tjänst där du själv kan gå in på internet och bla:		
<ul style="list-style-type: none"> • Se de sex senaste fakturerna med samtalspoängstatistik • Se eventuellt samtalsprot • Se PUK-kod • Se aktiverade tilläggstjänster • Se avtalstid (bindningsfrist) • Se abonnemangsfräm 		
Adressen till Selfnavigator är www.tele2.se/selfnavigator		

¹ För att få teckna abonnemang krävs att du är medlem, stödmedlem eller hedersmedlem. Samtliga priser anges inklusive moms.

² Avgifta priser gäller per abonnemang. Betalningsfristen är 12 månader. Övriga samtal enligt ordinarie priser. Vi reserverar oss för eventuella feltryck.

**Genom samarbete med återförsäljaren Nibatel kan vi erbjuda förmånliga priser på mobiltelefoner.
För aktuella erbjudanden se www.kris.a.se**

För information om hur du tecknar abonnemang kontakta din lokala KRIS-förening eller ring KRIS Stockholms 08-643 30 19 / Eric's Lejnoros (0736-88 99 08) och Anette Ripinen (0736-88 19 06) är ansvariga för mobilabonnemangen.

³ Vi gör sedvanlig kreditbedömning och vid låg risknivå avskuller kan vi göra bedömning att ej teckna abonnemang.

⁴ Gäller om KRIS ända ärendet är anslutna till Tele2.

⁵ Kräver att du har en 3G-telefon

TELE2.COMVIQ

NIBATEL
Kommunikation & IT

Svensk Handel kristisk till Kriminalvårdens resultat

AV: Marcus Beun

Dick Malmlund skriver i en artikel i DN den 20 november 2004 hur kritisk han är till den kriminal vård som idag bedrivs på våra fängelser. I 30 år har han arbetat inom handeln med brottsförebyggande arbete och känner ibland en viss frustration över att kriminal vården inte lyckas med sin vård.

Han menar på att kriminalvården bara gör saken värre och att det blir fler brottslingar. Det finns bevis på det genom återfallsfrekvensen.

Men det finns ett ljus i artikeln som han gärna lyfter upp och pratar gott om och det är Kris arbete med kriminella och narkomaner. Han menar också att kris faktiskt har resultat på runt 5000 medlemmar som lever efter Kris normer:

Total drogfrihet och hederlighet

Kriminalvårdens problem är att de, i stället för vård och behandling har enligt Dick Malmlund blivit en "Äggkläkningsanstalt för nya brottslingar". Att ge stöd och verktyg för hur den intagne inte ska hamna på anstalt igen, fungerar inte tillfridställande. Man kan jämföra det med en bil som är trasig och som ställs in i ett garage i 5år. När man tar fram bilen efter 5år så är den förmodligen lika trasig om inte ännu värre därän.

Svensk Handel har dom senaste åren bjudit in Kris representanter till dom större sammanhangen.

Medlems antalet ökar med tiden och idag så är vi 5000 medlemmar.

Det utgör en fjärde del av Sveriges mest brottsaktiva.

Men kris jobbar i mot vind, vi får själv se till att vi får in pengar som täcker kostnader, så som hyra, lönebidrag mm. Vi får tigga pengar av näring livet och frivilliga donatorer.

Vi har ett motivationsprogram för bättre frigivning och vi hjälper till i den utstäckning vi kan och har plats i våra boenden. Vi skulle kunna göra mycket mer med mera resuser i form av bidrag från staten och kriminal vården.

Fakta:

75% av de svenska fängelser har anmält förekomst av narkotika.

60% av dem som sitter i fängelser har narkotika problem

Över 50% av dem som döms till fängelse har tidigare varit dömda till fängelser. Vilket i handels sammanhang kallas reklamationer.

20000 personer står för 70% av brottsligheten i Sverige.

Framtida annonsering i Vägen Ut

Redaktionen bakom Vägen Ut har börjat se över vad det i framtiden ska kosta att annonsera i tidningen.

- Som det ser ut idag är det jämförelsevis billigt att annonsera

i Vägen Ut, säger chefsredaktören Michael Thyberg. En vision är att få in mer pengar som kan användas till utveckling. Då är annonsmarknaden en viktig del.

RIKSKRIS nationella samordnare.

KRIS får bara 1,6 miljoner kronor

Av: Caroline Kustus Torvinen

KRIS är en av sju frivilligorganisationer som fått dela på totalt 7,4 miljoner kronor. Pengarna är ett statsbidrag som delas ut av Kriminalvårdsstyrelsen och som i första hand ges till dem som arbetar med att förbereda kriminalvårdens klienter inför deras frigivning eller som arbetar med insatser efter frigivning.

Varje år blir KRIS tilldelade drygt en miljon kronor från Kriminalvårdsstyrelsen vilket är rena driftskostnader. De används främst till bensin för lokalföreningarnas besök på anstalter runt om i landet. I år har bidraget höjts med 575 000 kronor men Peter Söderlund (KRIS nationella samordnare) är absolut inte nöjd:

- **Det fanns** ett önskemål från Thomas Bodström att KRIS skulle bli tilldelat totalt 2 525 000 kronor för år 2005. Men nu fick KRIS 925 tusen kronor för lite.

Peter Söderlund beklagar sig över att ministrar inte får bestämma mer och undrar vad Kriminalvården egentligen gjorde med de övriga pengarna som var tänkta till KRIS.

På andra sidan sjön...

Hur går det för utvidgningen av vår förening och vad händer på alla resor som görs till Ryssland och Litauen? Här ger Peter Söderlund sin bild av vad som försigår på andra sidan Östersjön

Av: Peter Söderlund

Vitryssland

Efter ett antal besök i huvudstaden Minsk i Vitryssland har vi genom Republic Without Drugs funnit två stycken som kommer vara de första medlemmarna av Kris Minsk/Vitryssland och givetvis också förgrundsfigurer för vår start där. Efter att RIKS KRIS ordförande, Krister Carlsson, varit ute i Vitrysk television och sagt att KRIS är här för att etablera sig har dörrarna öppnat sig i detta – för många svenskar - lite okända land. Vi var också i möten med olika personer på styrande funktioner inom Kriminalvården och Hälsodepartementet och en hel del andra människor. Efter ett besök på den Vitryska ambassaden i Stockholm där vi träffade ambassadören och presenterade KRIS kom också TV till det Nationella samordningskontoret på Södermalm i Stockholm för att filma just detta kontor och intervjuade mig och sände det i Vitryssland. Det har också varit en hel del besök från Vit Ryssland på föreningen i Stockholm. Vi har besökt tre fängelser med ett stort antal fångar på. Det första ligger alldeles intill Minsk och de två andra cirka 20mil från Minsk i staden Babrujsk. Givetvis var dessa fängelser hårt bevakade av automatvapen och hundar och trots det hade två stycken rymt samma morgon vi kom dit så det var lite turbulent. Föreläsningen vi höll på det första fängelset var inför ungefär 800 fångar och vid våra två föreläsningar hade vi också två av de mest kända artisterna och kompositören ifrån landet med oss. Detta var mycket uppskattat bland fångarna och vi fick höra efteråt att många hade svårt att sova för alla funderingar och nått tändes i många. Vi lovade att komma tillbaka och vi lovade att starta KRIS i Vitryssland för alla som behöver

oss. Enligt vissa uppgifter väntar nu ytterligare omkring 45.000 fångar från 17 fängelser på information om KRIS.

Estland

Efter ett besök på ett litet fängelse i Pärnu och ett möte med präst och personal från Tartu fängelset och psykologer och tidigare Kriminella, bestämde vi oss för att tillsammans med KRIS Finland titta på möjligheterna att starta Kris i Estland. Vi har nu kontakt med Tartu fängelset och fångar där som vill starta KRIS och vi tänker titta i EU efter stöd till det.

Litauen

KRIS Litauen har ekonomiska svårigheter efter att vårt stöd tagit slut strax efter årsskiftet från KRIS i Sverige som stöttat två personaler och kontor och anstaltsverksamheter mm. Detta är olyckligt då Litauen endast satsat c:a 16000kr för hela året-04 på denna organisation där och man ifrån EU nu får stora anslag till Litauen. Hade vi tidigare fått stöd för vår verksamhet över där hade kanske många Litauer som nu tvingas sitta häktade här för brottslighet kunnat byggt upp KRIS i deras egna land och vi hjälpt dem till ett arbete i Litauen eller här att försörja sig på. Man får hoppas på att Sverige trycker på Litauen att göra nått för de tusentals fångar man gett amnesti i och med de ändrade straffsatserna före inträdet i EU.

Ryssland

Vår första förening i Ryssland tycks bli i staden Novgorod som är belägen ungefär 20mil från S:t Petersburg. Efter föreläsningar på ett fängelse för cirka 400 fångar i staden väcktes ett behov ifrån flera intagna

att få till en förening i staden och i slutet på mars bildas förmodligen den första i Ryssland – i syfte att stötta varandra efter frigivningen. Budskapet kommer i en tidning som sprids i regionens alla fem fängelser. Vårt arbete fortsätter i S:t Petersburg och vi jagar finansiering till att starta två föreningar i staden. Målet är att innan 2008 bygga ett center för som kan inrymma femhundra före detta missbrukare o kriminella. Centret kommer att försöka eftersträva en egen finansiering av stället och drivas av föredettingarna själva. Vi ser detta som en utmaning och hoppas att kunna sprida vårt budskap till flera som behöver vår hjälp i Ryssland. Vi försöker nu bygga kontaktnät med intresserade samarbetspartners. Inom en femton miles radie runt S:t Petersburg finns uppemot 85 000 fångar som kommer sprida budskapet. I Ryssland finns drygt en miljon fångar på fängelserna och röster har hörts ifrån Moskva, Murmansk och Karelen att få igång föreningar. Vi har varit ute i rikstäckande Tv-kanaler i Ryssland och nått mer eller mindre hela landet och även stater i närheten av Ryssland. En del röster inom Kriminalvården, andra myndigheter och från ett antal intagna här hemma i Sverige har skanderat att vi skall ta hand om våra egna fångar. Men vi kan inte ta det fulla ansvaret med det knappa stöd ifrån staten i Sverige och det stora ansvar det innebär och som egentligen vilar på andras axlar. Vi gör så gott vi kan och mer ändå. KRIS tänker växa och är till för de dom vill ha oss även i andra länder och som absolut inte har någonting när de kommer ut. Vi vill hjälpa dem att få ett redskap att försöka ta tag i sina liv genom att ta hjälp av varandra och bli en resurs för samhället.

Föreningskursen

- Så får du saker att hända

Att bilda en förening är ett bra sätt att få saker att hända. KRIS och NBV (Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet) har gemensamt tagit fram ett utbildningsmaterial för ändamålet. **Rune Nilsson** har författat materialet.

Kursen består av 9 häften med följande punkter:

- **Demokrati**
- **Att bilda ideell förening**
- **Styrelsen - föreningens ledare och tjänare**
- **Årsmöte - årets viktigaste möte**
- **Protokoll - ett av många viktiga papper**
- **Pengar - en fråga för fler än kassören**
- **Medlem - du har rättigheter och skyldigheter**
- **Studiecirkel - ett smart sätt att lära (handledning)**
- **KRIS - Kriminellas Revansch i Samhället**

Materialet är kostnadsfritt om du genomför en studiecirkel. Ta kontakt med din lokala NBV - avdelning. Adressen hittar du på www.nbv.se. Du kan även hitta NBV's adresser på sidan 25 i Vägen Ut

Mitt möte med Litauen

Av: Billy Höijer

Det var som att göra en resa tillbaka till 1970, ty i radion kunde höras rytmer av Donna Summer, Hot stuff, Creedens, Thin Lissy mm. En blandning av gammalt och nytt kan ses på gator och torg. Unga säljer dagstidningar samt erbjuder skoputsning. Hungriga och fattiga människor sträcker ut en tiggande hand och med en vädjande blick ropar de på hjälp.

Jag har varit på en stöd- och hjälp resa till Vilnius i Litauen för att försöka få igång en fungerande och självgående KRIS förening där. Jag skall först av allt tala om att jag är innerligt tacksam för att ha fått det förtroendet samt tillit att utföra detta uppdrag. Jag vill tacka Krister Carlsson, Rikskris och Peter Söderlund, KRIS Stockholm, samt ledningsgruppen för en mycket lärorik och livgivande månad i Litauen.

Jag har nu fått en lite bättre helhetsbild av situationen i Vilnius och ser att skuld och skam har styrt mycket i deras leverne och agerande, men också en stor katolsk tro med många fina kyrkor.

När jag väl landade på Vilnius flygplats väntade mig en KRISförening med två verksamma och arbetande medlemmar. Nu skulle jag dels sprida KRIS budskap samt informera och lära ut Krim-programmet, dvs de kriminella tankemönstren och de fyra utmärkande punkterna att bryta sociala regler och normer och ett kränkande beteende mot andra och omgivningen samt allmän ansvarslöshet och låta ens ego och njutningslyssnad styra ens handlingar för det är dessa fyra punkter som utmärker en människa till en kriminell och missbrukare. Jag skulle också försöka påverka och förklara vikten av att just KRIS är den modell som fungerar bäst här

i Norden och i många andra länder. Just det systemet som de i Litauen nu praktiserar har vi i vårt samhälle redan provat, och det har inte fungerat. Men KRIS är den modell som verkligen fungerar och som mer och mer efterfrågas.

Men i Litauen har de ett system som är svårt att påverka, där man kostar på långa och dyra utbildningar till t.ex. psykolog, drogterapeut och socionom, där studenterna inte har egna erfarenheten av droger och kriminalitet. De kan inte och vet inte hur en slipsten skall dras, utan tror att det är de som sitter inne med svaren och lösningarna på problemen. Vi i Sverige däremot vet av egna erfarenheter att så ej är fallet. För vi har själva varit där de nu just befinner sig och det är den erfarenheten som jag vill förmedla till Litauen .

Pravaniskas fängelset

Jag besökte även behandlingshem och fängelser och värvde nya medlemmar till KRIS.

Mitt arbete bestod också i att försöka hjälpa dom att få en struktur

Jag besökte även ett behandlingshem i utkanten av Vilnius (Aids-center) där jag la fram Krismodellen . Jag kan bara säga att jag är innerligt tacksam att jag gjort min behandling här i Sverige - då syftar jag främst på det materiella förhållandena.

Förutom (Aids-center) genomförde jag ett (Gunnar Bergströms) kriminalitet som livsstil program med 6 stycken interner på Paravaniskas fängelset som ligger 10 mil från Vilnius i utkanten på Kanas. Det fick bli ett förkortat behandlings

På resande fot: Billy Höijer

program med tanke på tid och tillfällen som jag besökte Paravaniskas. Det blev

att jag inriktade mig på att visa konsekvenserna samt hur många som faktiskt blir drabbade av ett brott. Ja att både förövaren samt brottsoffrets familj och vänner blir skadade och övriga allmänheten likaså.

Skuld och skam, de 8 tankemönstren och beteenden attityder samt värderingar blev inriktningen på.

Jag besökte även Vilnius statsuniversitet och föreläste om KRIS och vår verksamhet och talade om kriminaliteten tankemönstren och hur KRIS har hjälpt mig och många andra tillbaks till ett tryggt och nu fungerande liv.

Det var många bitar som jag hjälpte till med, till exempel fixa rabatt på Aktivgym för medlemmar i KRIS nyvärvingar, utbilda i ansvar samt läran om plikten och även hjälpt till att tillsätta alla poster i KRISföreningen mm. Det var många föreläsningar för olika myndigheter men jag är mycket tacksam för alla nya och fina vänner samt att ha fått ta del av och lära mig om en ny kultur och ett nytt språk. Just Litauiska ors påminner en del om Rommani men framförallt i sättet att göra meningar med orden. Vilnius är en otroligt vacker stad och jag ser fram mot att åka dit igen och hjälpa dom. Men först måste en insamling ske ty vår ekonomi i KRIS är dålig.

God motivation

Av: Okänd författare

En välkänd talare startade ett av sina seminarier med att hålla upp en 100-lapp. Med 200 åhörare i salen frågade han: Vem vill ha den här sedeln? Flera räckte upp handen. Han fortsatte: Jag vill ge den här sedeln till någon, men först vill jag göra något med den. Han skrynklade ihop sedeln till en boll. Så frågade han: Är det fortfarande någon som vill ha den? Flera räckte upp handen igen.

Så tog han sedeln lade den på golvet och trampade ned den i det skitiga golvet. Sedeln var nu både skrynklig och skitig. Är det fortfarande någon som vill ha den frågade han. Flera räckte sin hand i luften. Mina vänner, sa talaren, i dag har ni lärt er en värdefull läxa. Oavsett vad jag gör med den här sedeln så är det någon som vill ha den.

Det är för att ni vet att värdet av den är oförändrat även om den är både skitig och skrynklig. Många gånger i våra liv blir vi hopskrynklade eller nedtrampade i skiten på grund av saker som händer och sådant vi inte just då kan styra. Vi känner oss kanske värdelösa. Men oavsett vad som händer kommer du aldrig att förlora ditt värde.

Du är SPECIELL glöm aldrig det. Låt aldrig gårdagens besvikelse överskugga morgondagens drömmar.

Information och inspiration efterlyses!

Hej alla unga krisare!

Nu är det dags att få in lite information från er som kan användas i tidningen – så att det inte blir så Stockholms centrerat. Ni som är ordförande i lokalföreningar kan skicka mig information som ni vill dela med er av. Det kan handla om lyckade projekt eller idéer som ni vill att andra ska ta del och inspireras av.

Ni kan mejla eller ringa mig.

Med vänliga hälsningar Fathi Salih och Unga RIKS KRIS ordförande Morgan Pätsi.

Fathi Salih

tel:08-615 19 29 / 0762-33 79 04

fax: 08-643 29 60

mejl: fathi.salih@kris.a.se

Väldigt nöjda julfirare

Av: Fathi Salih

Ett underbart julfirandet på Kärsön Julfirandet med KRIS, Ungdomens nykterhetsförbund(unf), Fryshuset, Söder mot narkotika, IGOT-NTO, Hela Människan Tollare folkhögskola, KFUK-KFUM och Rädda barnen har haft en underbart alternativt julfirandet på Kärsön 23/12-25/12 2004. Med ett internationellt julbord: Skinka, Indisk, Eritreanska, Marocko, Amerikanskt, Italienskt. Totalt var det 12 personer från 9 olika organisationer. Vi körde även karaoke med ungdomarna.

Ungdomarna hade jättekul och dom fick göra en alternativ julgransdekoration, den traditionella julgranen byttes ut mot en tall som dekorerades med alla möjliga tänkbara saker som t.ex. slipsar, pepparkakor, plastlock inslagna som julklapp, små änglar och näsduk plus en keps istället för julstjärna vi hade även en normal gran. Vi som var med på detta projekt hade det jättetrevligt. Det gick som vi hade tänkt oss hur en alternativ jul kan vara.

Vi fick besök från Tyskland en elev som läser till socionom. Vi bjöd in Theresia Talin från nykterhetbildningsförbundsversamhet (nbv), hon kom och visade spelet Quinna som ungdomarna tyckte var jätteroligt. Den var en av deras bästa julaftnar och det var bara positivt inte något negativt från ungdomarna. De ser fram

emot julfirande nästa år och vi hoppas kunna uppfylla deras önskemål med glädje detta år. Fast vi får gå ut med informationen i ett tidigare skede för att kunna göra det ännu bättre och få fler deltagare. Vi önskar er en god fortsättning på det nya året.

” Svårt att knarka och lätt att få vård

Av: Marcus Beun

Det ska vara svårt att knarka och lätt att få vård. Så lät det för ett tag sen av våra kära politiker, men hur har det blivit? Vad har politikerna gjort för att uppnå dessa riktlinjer, är Subutex det nya sättet att behandla narkomaner på, vad säger socialtjänstlagen?

Svårt att knarka och svårt att få vård. Det kanske är den verkligheten som missbrukaren lever i idag. KRIS försöker att hjälpa människor i behov av hjälp och ge stöd i den mån vi kan, behovet är oftast större än våra resurser. Så hjälpen blir den att vi får hjälpa till med kontakten med socialtjänsten och andra myndigheter.

Hur kommer det sig då att människor som söker hjälp hos de sociala myndigheterna får nobben. Ja, det kan man undra när människor på våra gator dör i väntan på att socialen ska utreda ärendet och hitta en plats åt den behövande. En människa som sitter fast i ett narkotikaberoende och har gjort det under en längre tid kan inte sluta själv. Det behövs avgiftningar åt dessa patienter men dom senaste åren har narkoman

avdelningar och avgiftningar minskats istället för att öka. Det beror på att Läkarvetenskapen hyllar Subutex som behandlings metod för heroinister. Subutex kom för cirka 6 år sen och det tog 3-4 år för Subutex att etablera sig på marknaden. Det är lättare att få tag på Subutex än heroin på "Plattan". 20 åriga missbrukare som inte har erbjudits en behandling erbjuds istället Subutex. Men Läkarvetenskapen hävdar att Subutex är ett bra sätt att "Tända" av på och att det inte är beroende framkallat. Trots att det står det så är det väldigt jobbigt att tända av på och det är många som har Subutex som huvuddrog.

Missbrukaren kommer heller inte att sluta knarka om hon/han inte vill. Men när missbrukaren vill så ska det finnas hjälp att få. Jag som skriver den här artikeln jobbar på KRIS i Stockholm och möter människor som sitter i häktet eller i fängelset. Jag träffar också människor som kommer in ifrån gatan som har problem att få den vård eller stöd han eller hon behöver. Oftast har dom ej någonstans att ta vägen överhuvud taget. Vi på KRIS gör inget myndighetsarbete, men vi kan hjälpa till med kontakten mot myndigheten och förklara oftast lite

I socialtjänstlagen står det följande:

Socialtjänstlagen - Vad gäller för dig från 1 januari, 2002?, en liten skrift som kort presenterar de ändringar i Socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 januari -02.

Missbrukare kan få hjälp att sluta missbruka

Om du missbrukar alkohol eller andra droger ska socialtjänsten ge dig det stöd du behöver för att kunna sluta missbruka. Socialtjänsten och du ska tillsammans planera vilken vård och annan hjälp du behöver. Socialtjänsten ska också noga kontrollera att planen följs.

Du som missbrukare kan ansöka om hjälp från socialtjänsten.

Hjälpen kallas bistånd och kan bland annat vara:

- Stöd och behandlings samtal
- kontaktperson
- Gruppbehandling under dagtid. I gruppbehandling kan det ingå utbildning. Sysselsättning och terapi.
- Korttidsboende eller särskilt boende.
- Vård och behandling på institution, behandlingshem.
- Placering i familjehem.

med lugn vad han eller hon behöver. Det är jobbigt att arbeta för sin egen rätt i såna sammanhang, åtminstone tycker jag det. Det är därför vi har en advokat i juridiska ärenden. Men vi på KRIS kan bara rekommendera socialtjänster till att hjälpa dessa människor och vi kan göra det utan skrik. Efter en behandling så kan personen ifråga komma och jobba i vår förening. Få det stöd som behövs efter utskrivning från Fängelse och Behandlingshem.

Den som behöver en avgiftning ska gå till socialmyndigheter som får hjälpa till med en ansvarförbindelse och den vägen komma in till exempel Beroendecentrum Stockholm (BAS) och sen vidare till Danderyds Sjukhus som har en avgiftning för narkomaner. När man väl är avgiftad så kan man komma in på ett behandlings hem.

Alla beslut socialtjänsten eller myndigheter gör kan man alltid överklaga. I socialtjänsten fall så är det Länsstyrelsen i det län som är tillsynsmyndighet.

Säkerhetsfängelse

- omänskligt förvar

Av: Marcus Beun

Den 7:e december 2004 kom kriminalvårdsstyrelsen med sitt förslag angående säkerhetsanstalt. På uppdrag av regeringen så har dom nu kommit in med ett förslag på hur det kan komma att se ut och fungera.

Det blir inget nytt fängelse utan en utbyggnad utav redan befintligt anstalten Saltvik utanför Härnösand. Det blir en "Anstalt i Anstalten" med dubbla murar och med en separat bevaknings central. Kumla, Hall och Tidaholm blir kvar med sina säkerhetsavdelningar. Det ska även finnas en psykiatrisk avdelning vägg i vägg med säkerhetsanstalten. Inspirationen till den nya anstalten har dom hämtat från HMP Belmarsch i England och Vught i Holland.

Säkerhet och förvar i stället för vård

I rapporten framgår att säkerhet är det som har präglat utredningen och att det humanistiska tänkandet har fått stå åt sidan. Med elektronisk övervakning med kameror och medhörning i "åtminstone" alla allmänna utrymmen och en separat bevaknings central som alla kameror övervakas ifrån.

Att den personliga integriteten av den intagne är avsevärd inskränk behöver inte understrykas, det är ett faktum. Den mänskliga kontakten kommer att vara begränsad även om man "Ibland kan ha full gemensamhet på vissa avdelningar, men i andra lägen övergå till att hålla intagna helt eller delvis åtskilda".

När fängelset Vought i Holland byggdes 1997 så hade den intagne ingen mänsklig kontakt, utan all öppning av cellen styrdes ifrån bevakningscentralen. De gick över till att ha två sorters personal en vaktpersonal och en personal som var i den intagnes närhet.

Programinnehåll

När man läser utredningen får man en känsla av att programinnehållet finns med mest för att kittla humanisterna i örat. Men speciellt kittlad tror jag inte dom blir. "Programverksamheten skall generellt utformas på sådant sätt att den intagne stimuleras, motiveras och stärks till att ta avstånd ifrån negativa organisationer och gängbildningar" med andra ord vara inlåsta och åtskilda. Det program som dom har tänkt använda sig ut av är hämtat från Kanada. Det heter VPP, Violence Prevention Program och är speciellt lämpligt att använda på grova våldsbrottslingar, högrisklienter och psykopater. ART, Aggression Replacement Training och även program för missbrukare kan komma ifråga. Frågan är ju hur personalen kan motivera de intagna att delta i dessa program.

Konsekvenser för framtiden

Vad får en säkerhetsanstalt för konsekvenser i samhället på sikt,

Foto: Marcus Beun

Elektronisk övervakning och enskildhet väntar den som blir placerad i säkerhetsfängelse.

vad får vi ut av att låsa in "bovar och banditer" i ett förvarsutrymme med elektronisk övervakning? Uppnår kriminalvården ett rehabiliterings resultat som är värt namnet kriminalvård? En dag ska dessa människor ut i samhället efter att har avtjänat sitt straff. Finns det plats i vårt samhälle efter en vistelse på Saltvik. Det är människor som är inlåsta, glöm aldrig det.

Om Kriminalvården istället för att, bygga ut sin verksamhet, ser över sina befintliga anstalter och förbättrar dem så behövs kanske inte denna typ av verksamhet, vilket samhället tjänar på i slutänden.

Mer om utredningen

"Kriminalvårdsstyrelsens förslag avseende ny säkerhetsanstalt" finns att läsa på

http://www.kvv.se/templates/KVV_NewsArticle.asp?id=2789.

Foto: Marcus Beun

Eskilstuna näst ut

Sörmlands läns största stad - med 91 168 invånare i kommunen – är nu näst ut att starta en lokal KRIS förening. På Rotarys 100-års jubileum (läs mer på sida 27) tog advokaten Per Bergsten kontakt med KRIS presentationsbord och berättade att han (och Rotary) tänker stötta den nyöppnade föreningen i Eskilstuna. Vi tackar så mycket för stödet!

Besöksadress: Sturegatan 20

Öppettider vardagar: 9-17

Nattvandring i Karlstad

KRIS lokalförening i Karlstad har inlett ett samarbete med det lokala bostadsbolaget KB AB. Tillsammans har man börjat nattvandra i bostadsområdet Kronoparken som har stora problem med kriminalitet och droger. I nattvandringen ingår bland annat att besöka ungdomsgården och prata med ungdomar om konsekvenserna av ett kriminellt liv.

– Under vandringarna ska vi aldrig prata om vårt förflutna liv i positiv bemärkelse - exempel prata om roliga minnen - utan vi betonar de svårigheter det har medföljt, säger Arja Laitinen, kassör på KRIS Karlstad.

Klaustrofobisk man slapp fängelse

En man i Uppsala slapp fängelse på grund av cellskräck, skriver TT:s Thomas Bengtsson.

Av nåd ändrade regeringen den 28-åriga mannens straff från fängelse till skyddstillsyn med särskilda föreskrifter om vård. Mannen hade psykisk expertis som kunde intyga att han lider av cellskräck.

Foto: Marcus Beun

Ali Reza och Markku Renbäck är två duktiga mekaniker som gärna sätter skiftnyckeln och bilen i första hand.

KRIS egna bilverkstad klar!

...och är du medlem så blir det billigt med både reparationer och däckbyten...

Efter fem år står äntligen KRIS bilverkstad klar i Haninge utanför Stockholm. För tillfället är det Markku Rehnäck och Ali Tehrani som jobbar med att utföra enklare reparationer, service och däckbyten.

Billigast är det för dem som jobbar på KRIS och näst efter kommer de som är medlemmar. Det är såklart fritt fram för vem som helst att lämna in sin bil men då är det vanliga priser som gäller.

-Meningen är att det här ska växa och att ungdomar ska komma hit och jobba, säger Markku. Det här ska vara en möjlighet att komma tillbaks till arbetslivet.

Fast telefoni och e-post har ännu inte installerats. Men det går att komma i kontakt med verkstan ändå.

Mobiltelefonnummer: **0736-88 19 08**.
Adress: **Dalarövägen 142-144**.

Som max kan fem personer jobba på verkstan vilket innebär att det nu finns plats för tre till.

Priserna är olika beroende på vem man är som lämnar in sin bil.

Verkstan är ett samarbete med stödboendet **Ryssgården** eftersom det är i deras lokaler verksamheten ligger inhyst i.

KRIS öppenvårdsprogram sparar pengar och liv

KRIS Stockholm ligger i stargropen för att dra igång ett öppenvårdsprogram. Programmet riktar sig till vuxna missbrukare/kriminella som behöver en plattform, för att på frivillig basis komma tillbaka till samhället.

I programmet finns sex punkter som kommer att bidra till ett stärkt och nytt stabilt liv. Programmet skall utformas och följas upp efter varje individs behov.

Se www.kris.a.se

Innehåll:

- Intro om KRIS
- Psykoterapeut
- Krimprogram
- Arbete & Sysselsättning
- Madder & fadder
- Social träning

Peter Althin om säkerhetsfängelser

Av: Marcus Beun

I somras när rymningar avlöste varandra så blomnade debatten upp om hur kriminalvården ska kunna behålla sina klienter innanför murarna. Thomas Bodström förespråkade en "säkerhetsanstalt" i amerikansk modell. Den idén verkar det inte bli någonting utav. Kriminalvårdstyrelsen har ett annat förslag på att bygga ut landets befintliga fängelser. Kristdemokraternas Riksdags ledamot, Peter Althin, välkomnar detta förslag men menar också att inriktningen på "vården" måste ändra riktning till ett motivations och utslussboende. Han menar att fängelser bör göras om till motivationsanstalter. Det finns många i våra fängelser som vill börja ett nytt liv och tar hjälp av KRIS. Ge frivilliga organisationer som till exempel KRIS resurser så att dom kan arbeta effektivt.

Peter Althin, Kristdemokratiskt Riksdagsledamot, tycker att det är ett bra förslag att bygga ut redan befintliga fängelser.

Kriminalvårdstyrelsen har lämnat in sin utredning om säkerhetsanstalt till riksdagen. Men vad ska man göra åt rymningarna i försättningen? Man kan inte bara förvara människor och sen tro att en människa ska bli hederlig och drogfri. Kriminalvården har inte levt upp till sitt namn och bör se över hur man kan erbjuda ett motivationsprogram i tre steg.

Peter Althin säger också att det finns många i våra fängelser som vill börja ett nytt liv utan kriminalitet och droger som vänder sig till KRIS.

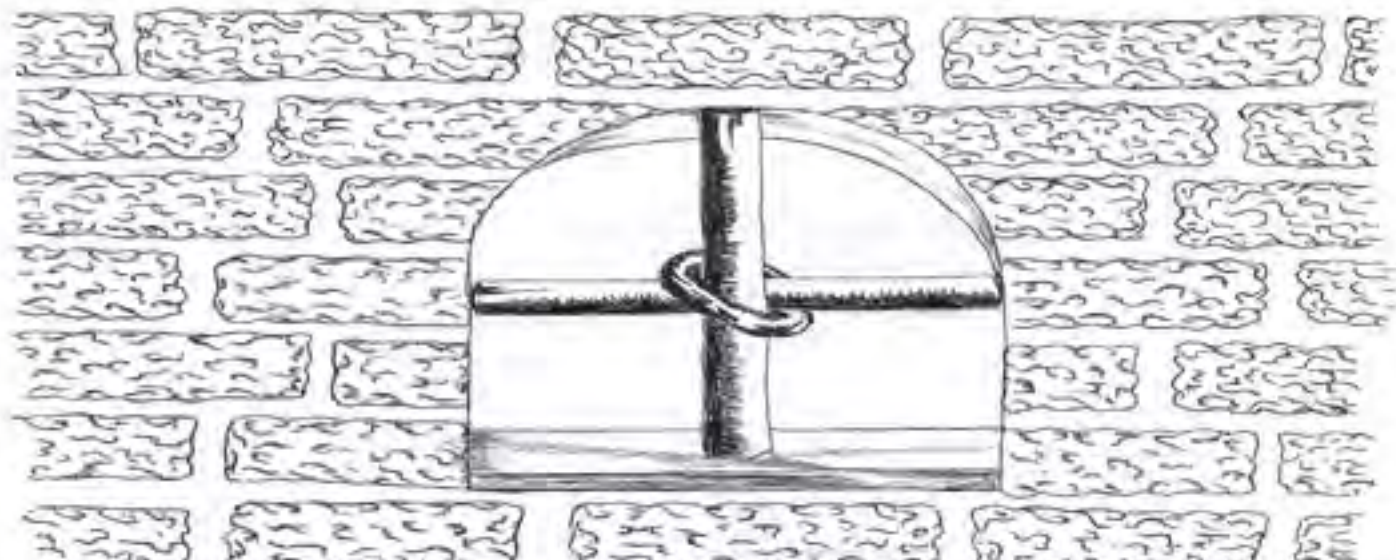
KRIS hjälper till vid muck och finns där som stöd på olika sätt. KRIS har en förebyggande ungdomsverksamhet som syftar till att förebygga så att ungdomar inte fastnar i droger och kriminalitet. KRIS bör därför få ett större stöd från samhället för att kunna utföra sitt arbete effektivt.

Alla har olika förutsättningar här i livet, men ingen föds kriminell. Det måste vara utgångspunkten i den förebyggande strategin i kriminalvårdens arbete.

Hur det än blir med superbunkern bör kriminalvården se över sin "vård". Finns det ett vettigt innehåll i straffet som håller upp hoppet om ett bra liv utanför murarna när fångarna släpps fria. Kriminalvården bör också se till att fångarna får "morötter" i stället för kollektiv bestraffning. Ge dem bättre villkor så att dom får se att det lönar sig att bli hederlig och drogfri.

Foto: Michael Thyberg

På kåken förr...

Undfly krogen

Av Kent Käcke

I tidigt 1900 tal var standard utrustningen i cellen en järnsäng, som under dagtid fälldes upp och låstes. I detta läge kunde den användas som arbetsbord. Vidare fanns tre bens pall, hylla, matkäril och bekvämlighetskäril, tvålköpp, kam och handduk. Det skulle också finnas ett exemplar av det nya testamentet och av psalmboken. På väggen upphängda ordningsregler för cellfångar, utspisnings- och beklädnadsstat, gymnastikschema samt varningsord mot rusdrycker.

En välvillig varning:

Den du icke bör förglömma då du erhållit din frihet: **UNDFLY KROGEN**

Undfly krogen – Du skall aldrig skörda någon fördel av dess sällskaper. Där håller drinkaren sitt själsvåderliga väsen – där förleder Dig spelaren att förstöra din egendom – där utlöser svärjarens sin ed och förbannelse – där lockar de, som själva äro mogna för den eviga förödelsen, andra att träda i deras fotspår och inleda de unga, och obetänksamma på fördärvets väg.

Undfly krogen – Du skall draga Dig själv och de dina i elände, om Du där förstör dina inkomster. De penningar,

som användes på dessa usla tidsfördriv, äro stulna från din egna husliga trevnad. Säg icke, att de är lite du använder på dina nöjen: detta lilla kunde ju besparas till dina barns uppfostran eller till hjälpkälla vid möjligen inträffade sjukdomsdagar eller olyckshändelse.

Undfly krogen – om en människa vänjer sig vid krogliv, skall behovet bliva dess hem, trasor dess klädnad och fördärvet dess slut.

Undfly krogen – se Dig omkring och märk, huru många där har till intetgjort sina bästa planer, förslöat sitt förstånd, förfelat sin timliga och eviga bestämmelse samt åsamkat sig sjukdomar och plågor, vilka förr eller senare fört honom till graven och inför Guds domstol.

Undfly krogen – den meniska är icke din vän, utan din fiende som förleder dig att förstöra dina pengar, förspilla din tid förnedra dig själv genom umgänget med den liderlige och gudlöse.

Undfly krogen – var och en som besökt dessa ställen, måste finna det, som där för darrvas, är en kunskap

icke på gott, utan på ont, icke en källa till sann fördel och frid, utan till synd, vanära och sorg.

Undfly krogen – vad är den väl, såsom samlingsplats betraktat annat än den ogudaktiges tillflyktsort, drinkarens hem, den liderlige snöda vällusten? Varest många, som tillförne voro aktningvärda medlemmar av samhället och sina familjer, hava blivit bördor för sig själva och sin omgivning, till dess de slutligen hava försvunnit för att genom de mörka, av ingen efterlevandes tårar befruktade graven ingå i en evighet av förtvivlan och kval.

Min vän, ehuru Du vara må, om Du är angelägen om Din ära och sällhet i detta livet, om Dina föräldrars ålderdomlungn, om trevnad i Ditt hus, om Din makas och Dina barns välstånd och lugn äro Dig heliga, om Du åstundar frid på Din dödsbädd och salighet i en annan värld.

Undfly krogen - Detta var starka ord. Undrar om någon förblev nykter och hederlig?

Medlemsinformation

- från din lokala KRIS-förening

se även www.kris.a.se

Förening:	Aktivitet:	Datum:	Övrigt:
Karlstad	Årsmöte	23 Mars Kl: 18:00	Vikengatan 14
Nyköping	Data & Biljard kvällar	löpande	ring för info
Stockholm	Årsmöte	16 April Kl: 16.00	Kallelse till årsmöte. Efter mötet fest.,

Övriga lokalföreningars aktiviteter:

Se hemsidan: www.kris.a.se eller ring din lokala KRIS förening
Information lämnas till redaktionen, RIKSKRIS. Information lämnas via e-mail till vagenut@kris.a.se alt. marcus.beun@kris.a.se

Medlemsregistret har stått stilla

KRIS medlemsregister har stått stilla under 6 månader. För ett par veckor sen så flyttade registret från Piteå till nationell samordning. Så det är därför som medlems kort inte har skickat ut.

-Vi beklagar detta som har hänt och gör allt för att få igång det så snart som möjligt, säger Peter Söderlund, Nationell samordnare och ordförande KRIS Stockholm.

Det kommer att ta ytterligare några veckor att få ordning på det. Vi hoppas att våra medlemmar har overseende med detta.

Mark Basco tar nu över arbetet med Medlemsregistret
Det nya telefonnumret till Medlemsregistret: 0736-88 19 00
e-post: medlemsregistret@kris.a.se

Röster bakom *murarna!*

Denna sida uppläses till de som sitter i fängelse. Som på ett sakligt och konkret sätt berömma eller kritisera olika faktorer de ställs inför under sin verkställighetstid. Sidan är inget debattforum utan ett plank för intagna.

Material skickas till: Vägen ut - redaktionen. Tjärhovsgatan 9, 116 21 Stockholm. E-post: redaktionen@kris.a.se

Nu går ett skrik genom jorden

Detta var den tanke som slog rot i huvudet, första kvällen efter katastrofen. Knivskarp, glasklar och samtidigt vag kom den smygande från ingenstans. Som en föraning om en smärtans flodvåg som snart skulle nå oss alla. Men det var inget jag förstod just då. Missförstå mig inte nu, snälla ni! Med detta försöker jag inte demonstrera någon inbilskt clairvoyant förmåga. Jag hade inte en aning om vad som var på väg, den första kvällen talades det om några tusen möjliga offer. Utan att förstå vad det var: något sände ut en signal. Som när man slår i foten (ursäkta liknelsen!) och en impuls går upp till hjärnan med ofattbar hastighet: "Aj! Du har ont". En smärta som känns innan hjärnan har hunnit tolka vad det var som hände. Det är inget nytt eller märkvärdigt att människor knyts samman med osynliga band. Vetenskap i all ära, men vad kan denna intellektets avgud säga om känslor och vår mystiska själ? Jung talade på sin tid om det kollektivt undermedvetna.

Följer nyhetsrapporteringen, gråter ibland, ryser genom hela kroppen. Sorgens våg, som började med skalvet i Indiska Oceanen och byggdes upp till full styrka på sin resa in mot land, sköljer över mig. Likt bränningar som oupphörligt rullar in över en sandstrand; vågen når också mig, ända in i det innersta och sköljer bort allt annat. Jag vill stänga huvudet i väggen, slå pannan blodig i ett primitivt försök att kommunicera delad smärta, fysiskt delaktig i

ett kollektivt sår. Mänsklighetens gemensamma kropp har tillfogats en svår skada genom ett ofattbart antal döda: siffran närmar sig nu ETTHUNDRAFEMTIO TUSEN. Bilder på grävskopor som lastar lik i massgravar. Spädbarn som Tsunamin har slitit ur armarna på älskande föräldrar. Hela ursprungsbefolkningar som i ett slag utplånats på mindre öar. 3 500 svenskar saknas. Och i Indonesien har landminor kastats huller om buller och ligger nu lömskt väntande på att öka dödens skörd. Jävla människor! Vi är inte kloka, helt enkelt.

Detta gör mig förbannad. Men egentligen, när jag känner efter, så är det vanmakt och sorg jag upplever inför detta vansinniga våld, människans krigiska vansinne. När ska vi sluta? Borde det inte räcka med vad naturkatastroferna bär i sin knutna näve? Men kanske är människan själv en naturkatastrof som kommer att skövla, röja, mörda och bränna tills bara en sotig kula kvarstår av vår vackra planet. Hemska tanke! Men detta vill jag inte tro, får inte tro – alltför mycket gott bor i våra hjärtan. Tårögt gläds jag åt hur mobiloperatörer slopar trafikavgiften till och från katastrofområdet; ett annat skänker kläder. Hjälp-sändningar och luftbroar är kärlek, en tröstande varm filt och mat som lugnar hungriga magar. Och åtskilliga miljoner, ja miljarder kommer att samlas ihop av dig och mig och våra grannar. Men tyvärr finns det ytterligare en företeelse som berör mig mycket illa,

som flyter iland på min själs stränder bland spillrorna efter den stora flodvågen:

Redan efter några dagar kan jag notera att det börjar letas efter syndabockar. Att enskilda personer gör detta, i sorg eller förtvivlan, har jag all respekt för. Men när mediedrevet i en smaklös, falskt ljudande anklagelseakt börjar piska upp stämningen och går till doms mot regeringen – ja, då blir jag bara trött, så innerligt trött. "Ge för fan folk en möjlighet att sörja", tänker jag och undrar vilka skeva drivkrafter som ligger bakom. Kanske är det jakten efter lösningsförsäljning: en morbida tankekultur som vädrar möjligheten att skapa ny dramatik för att hålla förtjänsten uppe. Kanske är det ett uttryck för rent politikerförakt. Möjligen är det den ofärdiges förväntan att Pappa Staten ska kunna uppfylla allas önskingar och behov innan de ens uppstått. Fullständig kontroll kräves! Jag känner med vår gode Göran när han ställs till svars under onsdagens presskonferens. Om jag vore i hans kläder skulle detta öka min sorg och ledsnad. Jag är övertygad om att de gör sitt allra bästa. Nej, det som behövs i tider som dessa är omtanke, känslighet och en god portion respekt för varje människas sårbarhet. Då kan vi tillsammans komma ut i ljuset på andra sidan tunneln utan att ha tillfogat varandra ytterligare sår. Det är vad jag önskar inför det nya året, älskade medmänniskor.

Richard Englund

Dagbok från kvinnliga anstaltsteamet

Av: Anneli Wiklund

Klockan är halv elva en sommardag i juni 2004. Jag ringer upp till centralvakten på Kronoberg och meddelar vilka och hur många vi är som har tänkt komma. Vi som ska dit är Anneli Wiklund, Erica Maxe från KRIS och Eva Kinch från IM (individuellt människohjälp)

Låsta korridorer

Alla vi tre möts utanför ingången till Kronoberg. En lång gång tar oss till en vaktreception där vi visar ID-kort som säger att vi är vi. Vakterna vinkar oss vidare genom en annan dörr och en korridor. Hissen som går upp till 6: e våningen till ytterligare en centralvakt fast bakom genomskinligt glas. Nu måste vi åter igen visa våra legitimationer. En utav oss lämnar sitt pass som pant för nyckeln till förvaringsskåpet. I ett stort väntrum får vi sitta och vänta på att Bengt Kristofferson (avdelningschef på häktet) kommer och hämtar oss. Väntrummet består av tre stycken mindre bänkar som står i trekantssposition. Växter pryder mellan bänkarna. En kamera är fastmonterad i ett hörn i taket för att bevaka det som sker i väntrummet. Ett väntans rum. Inget hemtrevligt alls. Ansvarig för avdelningen som vi ska besöka kommer och möter oss. Han tar med oss till ännu en hiss två våningar upp. Dörrarna är låsta allihop. En tredje vaktkur går vi förbi.

Nya ansikten i rökrummet

Vi är nu i en lång korridor som löper åt två håll med kuren i mitten. Ena korridoren syns det tjejer i och den andra är det tomt förutom personal

som jobbar. Tjejerna är lite längre bort i korridoren, så vi går mot dem och de kommer oss till mötes och vinkar välkomnande. Vi pratar lite snabbt med de ansvariga på avdelningen och går vidare till tjejerna. I rökrummet möter jag nya ansikten på tjejer jag inte mött tidigare. De tar kontakt med en gång och är framåt, tar i hand och presenterar sig. Det märks att dom är förväntansfulla och nyfikna.

Enskilda samtal

Ute i korridoren finns ett gemensamhetsrum som är ljust med en rund pelare i mitten. Ett långt bord med stolar finns på ena sidan. Tre stycken datorer står på bord. I en annan del av rummet står det bekvämare stolar med en soffa, runt bord, tv och video. Där sitter elva tjejer som väntar på att vi ska presentera oss och säga vilka vi är. Vi börjar berätta om KRIS organisationen och lite om oss själva, vad vi gör på föreningen

och vad vi kan hjälpa till med. Med en gång är det två tjejer som vill prata med oss lite mera enskilt angående deras situation. Stämningen är spänd och nyfikenhet fyller rummet. Detta är blandat med blyghet då många ansikten är nya och vill känna av oss lite först. Eva Kinch presenterar sin organisation IM och talar om att hon ska börja komma som kurator till häktet. Det är genast en tjej som vill tala enskilt med henne. De intagna tjejerna börjar skruva på sig efter ett tag och reser sig och går vidare. Några stannar kvar för att prata mera. En tjej som har rumsarrest går jag in till för att samtala med. Det är ett trångt och mörkt utrymme. Persiennerna är neddragna och ingen lampa tänd, bara teven som står på. Jag sitter där en stund och pratar om livet och om en kommande planering för livet efter muck.

Muck

Vi går vidare till dem som är ansvariga för avdelningen med anledning av hur vi ska lägga upp kommande besök. En av tjejerna ska få gå om två dagar och har ingenstans att ta vägen, mer än ut till gatan och droger. En av oss ska hjälpa henne att ta kontakt med sociala myndigheterna. Vi ska möta upp henne dagen då hon kommer ut. Ett ljus av hopp och glädje syns glimta till och tacksamhet strålar ur henne när vi vinkar och kramar hejdå tills nästa gång vi kommer. Känslan av att vi verkligen hjälper och all tacksamhet är vad vi går därifrån med. Vi pratar om hur det har känts och om det är något som inte har känts bra reder vi ut den saken i gruppen.

Besök på Färingsö

Vi samlas på KRIS och åker gemensamt i bil ut till anstalten Färingsö, beläget på Svartsjölandet mot Ekerö. Anstalten ligger lite avskilt beläget på en mindre kulle med kohagar på framsidan. Vid de två nätstaketerna cirka tre meter höga, som omger byggnaderna, finns en grind på vilken det finns en knapp som vi ringer på för att tala om vilka vi är, och för att vänta på att grinden ska öppnas. Gräsmattor med några häckar, träd och en stor fotbollsplan finns i området. En asfalterad väg tar oss mot centralvakten, som öppnar den låsta dörren och vi blir insläppta. I ett utrymme med en lucka, finns en vakt på en stol, framför en data och alla möjliga knappar och instrument. En kal och stel atmosfär.

Vi hänger av oss våra jackor och väskor eftersom man inte får ta det med sig. Inne på avdelning som vi går till sitter det tre stycken tjejer i ett inrökt, ofräscht och sunkigt rum. Hörnsoffan och fåtöljen är nedsuttna och trasiga. Det luktar unket. Vi tar i hand med tjejerna och presenterar oss innan vi sätter oss. Gith Johnsson börjar med att berätta om föreningen och sig själv. Lena Gudding tar vid och sedan jag, Anneli Wiklund. De lyssnar intresserat och nyfiket samtidigt som det finns en känsla av håglöshet i rummet. Trots det så lossnar en tjej ganska snabbt med att berätta om sin situation. Spänningen i gruppen släpper ganska direkt efter det. En annan tjej är tyst mest hela tiden och lyssnar. Mitt i allt kommer det en vakt som kom och störde med en fråga.

Skratt och skämt

När vi är klara där, går vi ner i en gång genom en källare ser det ut som, genom halva byggnaden. Vi passerar en bastu, solarium, tvättstuga och ett gym. Vi kommer till en annan avdelning där det är hemtrevligare med bättre soffor, blommor i fönstren och gardiner. En teve finns även i det här utrymmet och ett stort runt matbord. Allt är mycket trevligare här känns det som. Mellan de två avdelningarna var det stela och kala

korridorer. Vi sätter oss och samtalar med tjejerna. Avslappnad stämning, skratt, skämt och diskussionerna flyger genom rummet. Efter ett tag blir vi tvungna att även lämna dessa tjejer och går åter igenom alla korridorer och låsta dörrar till centralvakten där vi hämtar våra tillhörigheter och lämnar tegelbyggnaden, gården och grinden. Bilen startar och vi är nöjda, glada och väl till mods med besöket. Får i oss mat i en byggnad som ligger en liten bit ifrån där även personalen som jobbar på anstalterna äter. Mätta och belåtna så startar vi våran färd tillbaka till föreningen, ut ur Ekerö och genom stan tillbaka till KRIS Stockholm.

Hundratals fångar betalar sina skulder

Av: Michael Thyberg

När det debatteras och skrivs om landets fångar, är det i regel ur negativ synvinkel. Sällan eller aldrig tas det upp när fångkollektivet gör bra ifrån sig. Ett exempel på att landets intagna gör rätt för sig är att hundratals fångar betalar sina böter och skulder till samhället utan gnäll.

Vara skuldfri är viktigt

Brottoffermyndigheten får in allt fler miljoner från dömda brottslingar - som ombetts betala skadestånd - till statskassan. Man beräknar att under förra året kom det in över 10 miljoner kronor till stadskassan, vilket är mer än 25 % mer än vad som staten fick in 2003. Alltså är våra intagna benägna att betala sina skulder i större utsträckning än vad man tidigare trott. De vanligaste skadestånden ligger mellan 10 000 – 15 000 kronor. Att vara skuldfri vid frigivningen är viktigt för att kunna skapa sig en ny hederlig tillvaro.

Aktivitetskalender Bryggan Stockholm

2 April, 2005 - 27 Juli, 2005

Fakta Bryggan Stockholm:
Bryggan Stockholm är en ideell förening som jobbar med barn/ ungdomar vars föräldrar har varit eller är frihetsberövade.

Du hittar oss på Rutger Fuchsgatan 9-11, T-bana Skanstull.

Du kan också hitta oss på:
www.bryggan.a.se

Telefon: 08-4420098

April

- 2 Lö Öppet hus 15.00-19.00/pyssel
- 4 Må Delfinen
- 5 Ti Öppet Hus 15.00-19.00/Pyssel /Pappagrupp
- 6 On Målar kväll/Mammagrupp
- 7 To Bryggan IF/Boxning
- 9 Lö Cirkus Cirkör
- 11 Må Delfinen
- 12 Ti Öppet hus 15.00-19.00/Pappagrupp
- 13 On Målarkväll/Mammagrupp
- 14 To Bryggan IF/Boxning
- 16 Lö Aktivitet
- 18 Må Delfinen
- 19 Ti Öppet Hus 15.00-19.00/Pyssel/ Pappagrupp
- 20 On Målarkväll/Mammagrupp
- 21 To Bryggan IF/Boxning
- 23 Lö Ungdomsgrupp – 13år och uppåt
- 25 Må Delfinen
- 26 Ti Öppet Hus 15.00-19.00/Pappagrupp
- 27 On Målarkväll/Mammagrupp
- 28 To Bryggan IF/Boxning

Maj

- 2 Må Delfinen
- 3 Ti Öppet Hus 15.00-19.00/Pyssel /Pappagrupp
- 4 On Målarkväll/Mammagrupp
- 5 To Stängt
- 7 Lö Öppet Hus 12.00-15.00/Pyssel
- 9 Må Delfinen
- 10 Ti Öppet Hus 15.00-19.00/Pappagrupp
- 11 On Målarkväll/Mammagrupp
- 12 To Bryggan IF/Boxning
- 14 Lö Aktivitet
- 16 Må Stängt
- 17 Ti Öppet Hus 15.00-19.00/Pyssel /Pappagrupp

- 18 on Målarkväll/Mammagrupp
- 19 To Bryggan IF/Boxning
- 21 Lö Aktivitet
- 23 Må Delfinen
- 24 Ti Öppet Hus 15.00-19.00/Pappagrupp
- 25 On Målarkväll/Mammagrupp
- 26 To Bryggan IF/Boxning
- 28 Lö Ungdomsgrupp
- 30 Må Delfinen
- 31 Ti Öppet Hus 15.00-19.00/Pyssel/ Pappagrupp avslutning

Juni

- 1 On Målarkväll/Mammagrupp avslutning
- 2 To Bryggan IF/Boxning
- 4 Lö Öppet Hus 12.00-15.00/Pyssel
- 6 Må Stängt
- 7 Ti Öppet Hus 15.00-19.00
- 9 To Bryggan IF/Boxning
- 11 Lö Aktivitet
- 13 Må Ungdomsgrupp Ridläger 1 vecka /Aktivitet
- 14 Ti Öppet hus 12,00-19.00
- 15 On Aktivitet
- 18 Lö Ungdomsgrupp
- 20 Må Aktivitet
- 21 Ti Öppet Hus 12.00-19.00
- 22 On Aktivitet
- 25 Lö Stängt
- 27 Må Aktivitet
- 28 Ti Öppet Hus 12.00-19.00
- 29 On Aktivitet

Juli

- 4-24 Stängt
- 25 Må Aktivitet
- 26 Ti Öppet Hus 12.00-19.00
- 27 On Aktivitet

Rapport från en avslutad studiecirkel med WISE EYES

I januari 2005 avslutades den första cirkeln med Wise Eyes på NBV för KRIS Stockholm och i vår kör man igång två grupper till. Andra KRIS föreningar som provat på Wise Eyes är Kalmar, Örebro, Katrineholm, Umeå, Landskrona, Älvsbyn med flera.

”Ingen datorvana behövs och vi klarade oss med handledning första och sista träffen. Däremellan var det nyttigt att få hjälpa varandra. Det gav sammanhållning och dynamik i gruppen. Vi har fått en hel del ”kött på benen” i arbetet med ungdomarna i vår egen förening. Delar av kursen kan vi även ta med oss ut till skolor, ungdomsgårdar, häkten och vid anstaltsbesök.

Vi har också fått mycket större förståelse för anhöriga, deras upplevelser och behov av hjälp – saker som vi kanske inte varit så medvetna om tidigare. Vi lärde oss alla något som var nytt och man ville verkligen fortsätta jobba med både sig själv och med att hjälpa andra.

Wise Eyes ligger på en hög nivå, ibland kanske lite för hög kände vi. Vissa delar riktar sig mer till professionella och andra mer till lekmän. Det är ganska mycket svåra ord, men det kommer att läggas in ordförklaringar i materialet.

Viktigast var nog de diskussioner som kom fram i gruppen. Det var då de största a-ha upplevelserna och insikterna tog form. Efter detta går vi vidare i vårt arbete och i livet med lite klokare ögon.” Curre en av deltagarna i Stockholmscirkeln.

Marit Petterson, Roland Kuhn, Bo Gustavsson, Curre Cederström, Markku Rehnbeck samt Marcus Beun från KRIS Stockholm har deltagit i studiecirkeln om WISE EYES.

Benny Haag på turné med monolog om livet, kärleken, döden och spriten

Under våren genomför NBV, IOGT-NTO och Våra gårdar en turné med Benny Haag.

En monolog om ”människans bästa vän” - alkoholen

En berättelse om ett liv där spriten gått som en röd tråd, alltifrån 17-åringens aninglösa partajande till 40-åringens bristande insikt om att han numera är äldre än 18 år.

Miss inte tillfället när turnén kommer till din ort. Spelschemat ligger på www.nbv.se inom kort.

Sinnenas cirkel - Om hälsa

En helhetsupplevelse där du som deltagare får arbeta med ämnet hälsa utifrån egna upplevelser och erfarenheter.

Det här är en cirkel för dig som vill...

- hitta en egen väg till hälsa
- bryta gamla mönster
- se din livssituation ur ett nytt perspektiv
- bejaka livet

Vill du delta i en studiecirkel, eller starta en själv - kontakta din NBV-avdelning

NBV och KRIS engagerar sig mot olikfientlighet

Vad har en före detta nazist, en flata, en kärleksinvandrare, en svensk-bolivian och en aktiv muslim gemensamt?

Alla jobbar med CMO för att minska fördomar och diskriminering. Läs mer på www.nbv.se/cmo eller på www.cmo.nu

CMO - ett nytt och bredare sätt att arbeta mot fördomar

NBV Stockholms län
tel: 08-663 94 05
e-post: stockholm@nbv.se

NBV Uppsala län Gotland
tel: 018-69 63 05
e-post: uppsala-gotland@nbv.se

NBV Södermanland
tel: 0155-21 10 40
e-post: sodermanland@nbv.se

NBV Östergötland
tel: 011-18 02 90
e-post: oostergotland@nbv.se

NBV Jönköpings län
tel: 036-39 56 90
e-post: jonkoping@nbv.se

NBV Kronoberg
tel: 0470-402 75
e-post: kronoberg@nbv.se

NBV sydost
tel: 0480-246 07
e-post: sydost@nbv.se

NBV Skåne
tel: 040-97 12 10
e-post: skane@nbv.se

NBV Halland
tel: 035-21 13 12
e-post: halland@nbv.se

NBV Göteborgs och Bohus län
tel: 031-704 10 40
e-post: goteborg@nbv.se

NBV väst
tel: 0500-48 09 50
e-post: vast@nbv.se

NBV Värmland
tel: 054-18 68 94
e-post: varmland@nbv.se

NBV Örebro län
tel: 019-670 83 00
e-post: orebro@nbv.se

NBV Västmanland
tel: 021-12 62 00
e-post: vastmanland@nbv.se

NBV Dalarna
tel: 023-161 79
e-post: dalarna@nbv.se

NBV Gävleborg
tel: 026-61 06 41
e-post: gavleborg@nbv.se

NBV MittSverige
tel: 063-12 66 00
e-post: mittsverige@nbv.se

NBV Västerbotten
tel: 0910-573 50
e-post: vasterbotten@nbv.se

NBV Norrbotten
tel: 0929-123 19
e-post: norrbotten@nbv.se

NYKTERHETSRORELSENS BILDNINGSVERKSAMHET

www.nbv.se - info@nbv.se

Insändare från Beateberg kva

Insändare: Thomas "Pastorn" Eriksson

De glömda barnens jul

I ett ganska tidigt skede så kom idén upp att försöka göra något vettigt för våra barn vid juletid. Idén kom från en av killarna som hade suttit här för två år sedan och då haft en såkallad "barndag". I egenskap av ordförande i förtroenderådet gick jag upp till anstaltschefen och framförde våran önskan. Efter någon timme fick jag besked att det gick att genomföra. Anstalten gick med på att våra barn fick komma hit och vara här kl: 10-18, men krävde att det skulle finnas ett schema med aktiviteter som vi skulle följa samt att vi som skulle delta lämnade urinprov och att dagen genomfördes i skolbyggnaden.

Vi gjorde upp ett schema och hjälptes åt att städa och göra i ordning inför barnens ankomst.

Storbildsskärm

Under dagen ägnade vi oss åt aktiviteter som tv-spel, porslinsmålning, lera samt utomhusaktiviteter. Vi fick allihop vara ute och leka med våra barn i tre timmar och kunde röra oss fritt innanför stängslet. Som avslutning grillade vi korv för att sedan ha filmvisning på storbildsskärmen. Anstalten stod för filmen och all mat under dagen. Dessutom hade man inhandlat chips, ostbågar, läsk och rejält med lösgodis som barnen kunde äta utav. Denna dag planerades i förväg och genomfördes 29/12-04. Responsen från anhöriga var stor. En stor

eloge till den vårdare som jobbade med oss hela dagen. Han visade stor respekt och var hela dagen civilklädd.

Nyårsafton på Beateberg

2004

Jag tänkte även berätta lite om nyårsafton på Beateberg.

I samband med att man under slutet av 2004 tog bort alla pengar och införde kortsystem fick vi i förtroenderådet en ide. Istället för att sätta in alla 10 000 kronor som vi hade i vår egen kiosk på avdelningen (förtroenderådets kiosk) skulle vi kunna använda dessa pengar till att inhandla mat till samtliga nio avdelningar på Beateberg. Beslutet gick igenom och detta väckte även tanken om att vi skulle försöka få till det så att vi kunde få vara ute lite längre än vanligt på våra avdelningar.

Ordförande i förtroenderådet tog kontakt med ledningen och förslaget överlämnades. Efter ett par dagar kom det första preliminära svaret, det var tveksamt om det gick att genomföra. Men skam den som ger sig, efter att ha varit uppe och tjatat minst två gånger om dagen under två veckors tid fick jag tillslut anstaltsavdelningen att i alla fall höra sig runt och se om det praktiskt taget var möjligt att genomföra förslaget. Förvånansvärt nog fick jag följande dag, då jag återigen var uppe hos dem för att tjata, ett muntligt JA. Ett godkännande till

att vi skulle få vara ute lite längre. Nu äntligen var det godkänt av den högre instansen. Efter detta var det dags att lägga i nästa växel och försöka komma fram till en tid. Mitt förslag var att vi skulle få vara ute på våra avdelningar till klockan 00:30 och att inläsningen skulle påbörjas klockan 00:15. Till en början bemöttes detta med en stark osäkerhet, men efter mycket tjat fick vi tillslut igenom även detta förslag.

Massor av Pommac

Det blev en mycket lyckad kväll som genomfördes utan några som helst problem. Vi åt och drack massvis med Pommac, ja vi hade det i stort sett bara bra. Samtliga intagna och därtill även personal var mycket nöjda och belättna.

Dags för svenska kriminella ungdomsgäng som i Harlem ?

Av: Jonas Hartelius

Mobilisering mot narkotika och Polisförbundet har studerat betydelsen av kriminella nätverk och narkotikamissbruk för vardagsbrotten.

kunna använda nämns i rapporten bland annat buggning, infiltration och vittnesskydd. Dessutom efterlyser man mer narkotikautbildning i polishögskolans utbildning.

Referens

Polisförbundet och Mobilisering mot narkotika (2004): Har Sverige fått egna Harlem?, Stockholm: Mobilisering mot narkotika, 12 sidor.

Narkotika relaterad brottslighet

Vid en konferens i Riksdagshuset den 15 september 2004, presenterade Björn Fries, chef för Mobilisering mot narkotika, och Jan Karlsen, ordförande i Polisförbundet, en debattskrift om narkotikarelaterad gängbrottslighet.

Svenska Harlem

Med den avsiktligt provocerande titeln ”Har Sverige fått egna Harlem”? Fokuserar skriften på polismyndigheternas erfarenheter av ungdomsgäng som bildar kriminella nätverk av det slag som vi främst förknippar med amerikanska innerstadsghetton. Utmärkande är att dessa begår många och allvarliga brott, skrämmar allmänhet och anställda inom Rättsväsendet till passivitet samt är rekryteringsbas för allt från nya missbrukare till grova brottslingar.

Kriminella nätverk

I rapporten noteras att 21 av landets 22 polismyndigheter har erfarenheter av sådana kriminella nätverk. Det uppskattas att 55 procent av vardagsbrotten begås av narkotikamissbrukare.

Spaningsåtgärder

Bland de åtgärder som narkotikarotlarnas personal vill

Jan Karlsen, ordförande i Polisförbundet, presenterade tillsammans med Björn Fries en debattskrift om narkotikarelaterad gängbrottslighet vid en konferens i riksdagshuset.

Fråga

KRISJURISTERNA

Rådfråga RIKSKRIS egna jurister kostnadsfritt

Skriv till:

Krisjuristerna Vikengatan 14, 652 26 Karlstad.

Tfn: 054-21 60 55 eller mejla till: krisjuristen@kris.a.se.

Vi som arbetar som KRIS-jurister är inte så rutinerade som de advokater du hittar nere på stan. (Vi är utbildade jurister alternativt jurist-studerande). Vi gör vårt bästa för att serva KRIS medlemmar (i första hand ordinarie sådana), utifrån de små resurser som i dagsläget står till vårt förfogande; våran ambition är att hjälpa så många vi hinner.

Ordlista:

Giftorättsgods = Om du gifter dig kommer allt du och din make äger automatiskt att förvandlas till giftorättsgods. Vid en framtida bodelning kommer summan av denna egendom att läggas ihop för att sedan delas i två lika delar.

Enskild egendom = Genom att upprätta ett s.k. äktenskapsförord kan du lyfta ut egendom från att vara erat gemensamma till att bli ditt privata; sådan egendom kommer inte att ingå i denna bodelning.

Fråga:

Jag är gift med en man som har mycket skulder. Borde jag upprätta äktenskapsförord för att slippa bli ansvarig för hans skulder?

Ja! Vid en skilsmässa kommer din makes skulder att dras in i bodelningen varför du kan komma att göra en förlust. Detta hänger ihop med att kakan som ni ska dela på blir mindre eftersom din makes skuld *först* ska dras av hans/hennes del av eran gemensamma egendom *därefter* delas det som återstår i två lika delar. *Det du kan göra för att säkra din egendom är att upprätta ett s.k. äktenskapsförord.* Äktenskapsförordet är alltså ett sätt att "lyfta ut" egendom ur erat äktenskap; denna s.k. enskilda egendom kommer din makas/makes borgenärer inte åt. Ett äktenskapsförord måste vara undertecknat av bägge makarna, samt lämnas in till tingsrätten för registrering. Om det inte finns något äktenskapsförord, vilka skulder kommer då att dras in i bodelningen? Huvudregeln är att alla skulder räknas in så länge den aktuella skulden inte har anknytning till någon parts enskilda egendom.

Som exempel kan nämnas studielån; en sådan skuld ska räknas med. Eftersom detta kan uppgå till ett högt belopp kan det resultera i att den andra parten gör en förlust vid en bodelning. Däremot om din make/maka till exempel äger en fastighet såsom enskild egendom och denna i sin tur är belånad så ska denna skuld enligt huvudregeln inte dras in i bodelningen. Men om din make/makas enskilda egendom inte räcker till för att täcka skulderna kommer detta ändå att dras in i bodelningen.

Om det vid en skilsmässa visar sig att du kommer att göra en förlust på grund av att du och din partner ej upprättat äktenskapsförord erbjuder lagen möjligheter att justera ett "oskäligt" bodelningsresultat. Här finns det emellertid inga garantier, det är alltså betydligt klokare att se om sitt hus i förväg – genom att upprätta äktenskapsförord - än att hoppas på justering när separationen väl är ett faktum. För det fallet att ett äktenskap upphör genom dödsfall gäller förmånligare regler; här kan den efterlevande parten begära att få behålla sin egendom; alltså att man hoppar över bodelningen. Den dödes skulder kommer på detta sätt inte att inkräkta på den efterlevande maken/makans egendom.

Samboende

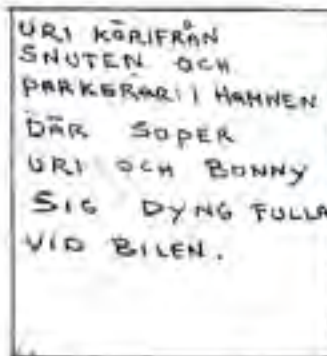
I ett samboförhållande är utgångspunkten att ni gemensamt äger ert "gemensamma bostad och bohag" i den utsträckning som detta inhandlats för eran gemensamma användning. Beträffande egendom som den ena parten ägt själv för att sedan ta med sig in i förhållandet så faller detta utanför den s.k. samboegendomen. I ett samboförhållande är den kaka som ska delas i två delar det "gemensamma bostaden och bohaget". Det är möjligt att avtala bort detta. Avtalet kan bestå i att var och en tar sina ägodelar utan bodelning, eller att bodelning ska ske men att viss egendom ska undantas. Ett sådant

avtal ska vara skriftligt och undertecknat av båda parter. Någon registrering hos domstol behövs alltså inte i ett samboförhållande. Beträffande skulderna ska dessa i första hand räknas av på den skuldsatte partens privata egendom. (Om en skuld direkt går att härleda till samboegendomen ska avräkning dock ske mot denna). Om en parts privata egendom inte täcker upp kommer även denna skuld att dras in i bodelningen, varpå den andra parten riskerar att göra en förlust. I samboförhållande är utgångspunkten – till skillnad mot äktenskapsfallen - att skulder i första hand ska avräknas på den privata egendomen. Någon garanti finns dock inte. Endast den delen av samboegendomen som genom avtal förvandlats till privat egendom är säkrad.

KRIS-juristernas tips: Om du vet med dig att din partner belastas av skulder gör du klokt i att upprätta ett äktenskapsförord (alternativt avtal du lever i ett samboförhållande). Endast den egendom som du på detta sätt "fredat" kan du säkert hålla utanför din partners eventuella skuldproblem.

Uri Galler

Historier hämtade ur det kriminella livet hos medlemmar i KRIS

**Nästa nummer
kommer omkring
10 juni, 2005**

KRIS Stockholms personal håller sig i form med stöd från e2 Träning & Rehab. KRIS Stockholm har i personalvårdssyfte satsat på möjlighet till träning på arbetstid en gång i veckan.

Stort tack till Tomas Fällman och Karin Wikström samt all trevlig personal på e2-gymmen.

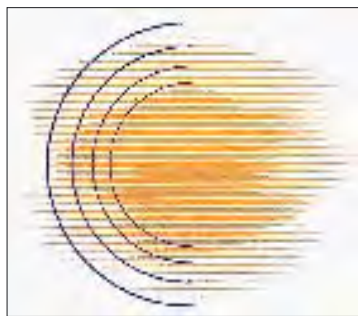

Medarbetare till Vägen ut sökes

Redaktionen söker dig som är intresserad av att skriva artiklar till tidskriften Vägen ut. Erfarenhet från artikelförfattning är önskvärt men inget krav. Målsättningen är i första hand att ge våra läsare intressanta och saklig information om kriminalitsfrågor och omvärldskunskap kring detta.

Tidningen ägs av RIKSKRIS och utges idag 4 gånger per år.

Intresseanmälan kan ske till RIKSKRIS eller redaktionen.

Ferle-produkter AB

Box 1161

251 11 Helsingborg

Behöver ditt företag drog- tester?

Ferle-produkter AB etablerades 1995 och är verksamma i hela Norden.

Vi har specialiserat oss på snabbtester som söker droger i urin. I vårt sortiment finns dessutom kringprodukter som gör ditt arbete med drogtestning lätt och smidigt.

Vi erbjuder drogtestar av högsta kvalitet till attraktiva priser.

- Brett sortiment med både plattor och stickor, som multi och singel
- Kringprodukter som t ex; manipulation, svett, och substans tester
- Flera cut-off möjligheter
- Gratis föreläsningar till våra användare
- Snabb och kunnig kundservice

Kvalitetssäkring i flera led:

- Alla våra produkter är FDA-godkända.
- Producenten gör kvalitetskontroll vid tillverkningen.
- Våra ackrediterade laboratorier i Uddevalla och Ängelholm analyserar löpande urinprov som ska verifieras.
- Vi bokför från vilket tillverkningsnummer ni som kund får levererat, därför kan vi snabbt meddela er om det skulle uppstå något problem.

Beställningar görs till:

Ferle produkter AB
Box 1161
251 11 Helsingborg
Telefon: 08-776 11 20
Fax: 08-776 11 10

ange kod: KRIS vid beställningen så stödjer du automatiskt KRIS Sverige.

Samverkanspartner till RIKSKRIS

Villa Solberg

Har du bestämt dig för att sluta med kriminalitet och med missbruk? Då är du välkommen till oss!

Villa Solberg är ett halvvägshus med sju platser för män. Halvvägshuset är en gammal men nyrenoverad gård i Säve strax utanför Göteborg. Där finns en stor mansgårdsbyggnad, ett växthus på ca 200 kvm, garage, verkstad mm. Till fastigheten hör också ett hektar odlingsbar mark.

Här kan du bo och ta del av ett bemötande som hjälper dig att ta dig tillbaka till samhället. Allt vi kräver av dig är dokumenterad drogfrihet och en egen vilja till förändring. Under din tid hos oss får du tillfälle att träna på det vardagsliv som du kanske har tappat bort under ditt kriminella liv. Du deltar regelbundet i NA-möten eller motsvarande. Du ska helst ha arbete eller annan sysselsättning ordnad utanför Solberg. Vi kan i enstaka fall erbjuda arbetsträningsplats.

Vi hjälper dig att göra upp en plan för framtiden, kanske vill du arbeta i ett Vägen ut! – kooperativ, studera eller arbeta med annat. Om du är pappa kan vi ge dig stöd och mod att ha en kontakt som är bra för ditt barn. Verksamheten på Villa Solberg syftar till att hjälpa dig att hitta en struktur i livet. Målet är att när du går vidare ska du ha ett nytt socialt nätverk, arbete och en aktiv fritid.

Villa Solberg har ramavtal med kriminalvården och med Göteborgs stad. Vi tar emot § 34 – placerade och kontraktsvårdsdömda.

Villa Solberg är ett Vägen ut! – kooperativ och drivs i kooperativ företagsform.

Hör av dig om du vill veta mer!

Villa Solberg
Solberg Sörgårdsväg 5
423 72 Säve
031/12 56 06
solberg@vagenut.coop
www.vagenut.coop

KARINS DÖTTRAR

Karins Döttrar är ett kooperativt team av kvinnor som brutit med kriminalitet och/eller missbruk. Inom Karins Döttrar finns även kooperatörer med erfarenhet av och utbildning i skapande och stödgivande verksamhet för kvinnor aktuella inom kriminalvården.

I vårt team finns kvinnor med egen erfarenhet av att ha sitt barn i familjehem samt att under långa perioder varit utan en daglig kontakt med barnet pga fängelsestraff och/eller missbruk.

Vi finns i Vävstugans lokaler i Göteborg och har fem platser för arbetsrehabilitering. Vi har ramavtal med kriminalvården och med Göteborgs stad. Vi tar emot § 34-placerade och kontraktsvårdsdömda.

Karins Döttrar ingår i utvecklingspartnerskapet Vägen ut! – Från fängelse till socialt arbetskooperativ. I utvecklingspartnerskapet ingår tolv olika myndigheter och organisationer i Göteborg.

Vägen ut! är ett partnerskap inom EU-programmet Equal vilket syftar till att förhindra diskriminering och ojämnlighet på arbetsmarknaden.

Hör av dig om du vill veta mer!

Karins Döttrar Väv- och
Konsthandverkskooperativ
Haga Kyrkogata 6
411 23 Göteborg
031/701 77 17
tina@vagenut.coop
www.vagenut.coop

Ett
Vägen ut!
– kooperativ

